МОРТ ДА ЗАКОН

ВЕСЬКОДЬЛУН

Кулӧмдінысь О.И. Липин 1978 воын 18 арӧс тырӧм бӧрын муніс велӧдчыны Ленинградӧ да специальносьт босьтӧм бӧрын кольччис овны да уджавны сэтчӧ. Но век жӧ кыскис гортас да 1993 воын семьяыскӧд локтіс чужан сиктас.

- Ленинградын ме куті сетны ассьым вир, кодлӧн группаыс зэв гежӧд, да корлісны весиг войнас. Ме пыр муні воча. Кулӧмдінӧ локтӧм бӧрын водзӧ отсалі нёрпалысь йӧзлы. Кыкысь вирӧс босьтісны бурдӧдчанінын висьысь дорын орччӧн куйлӧмӧн. Кольӧм воын тӧдмалі, мый налы, кодъяс дон босьттӧг сетісны вирнысӧ нелямынысь, сетӧны «Россияса пыдди пуктана вир сетысь» ним.

«Россияса пыдди пуктана вир сетысь» ним сетӧм О.И.Липинлы ковмис виччысьны матӧ во. И.В.Книгницкая дорӧ сійӧ шыӧдчис 2012 вося январ 25 лунӧ, а удостоверениела да морӧсӧ ӧшӧдан пасла корисны сӧмын декабр 25 лунӧ.

- Менӧ шензьӧдӧ чина йӧзлӧн веськодьлун, - водзӧ висьталіс О.И.Липин. - Ми асланым вир сетӧмӧн мездам кулӧмысь уна йӧзӧс, сетам мӧд олӧм, но миян вӧсна оз тӧждысьны, оз пыдди пуктыны, оз донъявны. Морӧсӧ ӧшӧдан «Россияса пыдди пуктана вир сетысь» пас сетан правилӧяс серти сійӧс сетӧм могысь приказ колӧ гижны документъяс воӧмсянь 45 лунысь оз сёрӧнджык. Менам 651868 номера удостоверение серти приказ гижӧмаӧсь 2012 вося июнь 15 лунӧ. Артмӧ, мый ме вылӧ документъяс мӧдӧдӧмаӧсь сёрӧн. Пӧшти во джын локтӧма и Москвасянь морӧсӧ ӧшӧдан пас, кодӧс сетісны, веськыда кӧ шуны, эз мортногсӧн. Кыклаӧ кырымасьӧм бӧрын сійӧс вичмӧдіс районса медшӧр медсестра, а правилӧяс серти пас сетігӧн колӧ висьтавны вир сетӧмлӧн тӧдчанлун йылысь да кутшӧм кокньӧдъяс воссьӧны мортлы. Пас сетӧны уна йӧз дырйи районӧн веськӧдлысьяс.

«Россияса пыдди пуктана вир сетысь» паса йӧзлы республикалӧн бюджетысь сетӧны сьӧм. Миян районын ӧні СССР-са ӧти да Россияса 31 пыдди пуктана вир сетысь. Но сьӧм сетӧмӧн нюжмасьӧны.

ЙӦЗКӦД УДЖАЛӦ И.Т.МОРОХИН

Кулӧмдінса ветеранъяслӧн «Закон да правопорядок» клубӧ пырысьяскӧд аддзысьліс Коми республикаын мортлысь правояс дорйысь уполномоченнӧй О.В.Севастьяновалӧн миян районын петкӧдчысь И.Т.Морохин, коді лоис сыӧн кольӧм вося ноябрсянь. Иван Тимофеевич тӧдмӧдіс сійӧ могъясӧн, кодъяс сулалӧны сы водзын. Сійӧ пасйис, мый республикаса каръясын да районъясын 32 петкӧдчысь. Миян районын сійӧ ӧтнас. Вӧліны кӧ нӧшта Помӧсдін, Немдін да Керчомъя вожъясын, то эськӧ сяммисны вӧчны унджык.

Кӧть и сідз тырмӧ общественнӧй удж (сійӧ «Кулӧмдін» овмӧдчӧминса депутат да «Миян Кулӧмдін» газетса главнӧй редактор), кор вӧзйисны лоны петкӧдчысьӧн, муніс воча. Лэччыліс юркарӧ, сэні тӧдмасис уджӧн, босьтіс удостоверение. Общественнӧй уджысь сьӧм оз мынтыны. Бур сійӧ, мый районса администрация торйӧдіс сёрнитны йӧзкӧд жыр. Мыйсюрӧ сяммис нин вӧчны. Шыӧдчылісны сы дорӧ Кулӧмдінысь Гагарин улича вывса 6 «а» ӧтувъя керкаын олысьяс. Найӧ элясисны, мый лун и вой ветлӧны дзик керка дорті машинаяс, мукӧд техника да он вермы узьны. Люкавлісны весиг керка пельӧс. Приборъяс петкӧдлісны, мый олысьяс элясисны эз весьшӧрӧ. Шыӧдчисны судӧ, и сійӧ тшӧктіс тупкыны туйсӧ, мый и вӧчисны пыр жӧ.

Ӧні И.Т.Морохин разьӧ мӧд «гӧрӧд». Кулӧмдінса кывтыдпомын дасысь унджык керкалӧн ӧти и сійӧ жӧ номер, мый вайӧ ыджыд майшӧг быдӧнлы.

Районса олысьяссянь воӧ уна элясьӧм. Том йӧзлӧн абу удж, предпринимательяс сетӧны удждон конвертын, оз лӧсьӧдны уджалан книжка, лёкӧсь туйяс, вывті уна сьӧм колӧ вештыны шонытысь да ваысь, важӧсь оланінъяс, некытчӧ инавны градвыв пуктасъяс, бурдӧдчанінъясысь бырӧдісны куйланінъяс, лёка могмӧдӧны лекарствоясӧн да с.в.

И.Т.Морохин сідзжӧ вочавидзис юалӧмъяс вылӧ.

Снимок вылын: **висьтасьӧ И.Т.Морохин.**

ВЕРМАСНЫ МЫЖДЫНЫ СВИДЕТЕЛЬӦС АСЬСӦ

«Менӧ корисны районса судӧ свидетельӧн. Кывлі, мый ог кӧ лок, то вермасны мыждыны ачымӧс. Збыль-ӧ тайӧ? Кора вочакывсӧ йӧзӧдны «Парма гор» газетын, мед та йылысь кутасны тӧдны и районса олысьяс.

Пыдди пуктӧмӧн Кулӧмдінысь А.ЛИПИНА».

Медводз пасъям: свидетельлӧн эмӧсь правояс. Сійӧ вермас суд вылын сёрнитны ас кывйӧн (коми морт кӧ - комиӧн), сылы дон босьттӧг вермас отсавны вуджӧдчысь, сійӧ вермас локны адвокаткӧд, нинӧм не висьтавны лёксӧ кыдзи ас йылысь, сідзи и верӧс да матысса рӧдвуж йылысь. Юасьны суд вылын найӧс, кодъяслы абу на 14 арӧс, либӧ судлӧн видзӧдлас серти 14-16 арӧссянь, вермасны сӧмын велӧдысь дырйи.

Сэк жӧ свидетель кывкутӧ уголовнӧй делӧ видлалігӧн. Тайӧс пасйӧма Российскӧй Федерацияса уголовно-процессуальнӧй кодекслӧн 56 статьяын. Сы серти свидетельлы колӧ быть висьтавны став збыльсӧ; ӧлӧдісны кӧ, то оз позь паськӧдны тӧдмалӧмторъяс; колӧ ас кадӧ локны дознаватель да следователь дорӧ, судӧ.

Свидетельӧс корӧны повесткаӧн. Сэтчӧ пасйӧны нимсӧ, вичсӧ, овсӧ, код дорӧ корӧны да адрессӧ, лунсӧ да кадсӧ, кутшӧм кывкутӧм, оз кӧ лок доръян помка вӧсна. Повесткасӧ сетӧны свидетельлы киас да корӧны кырымасьны. Морт кӧ нёрпалӧ, артмис кӧ кутшӧмкӧ лоӧмтор, быть кӧ колӧ мунны командировкаӧ, то та йылысь сылы колӧ юӧртны судӧ да корны, мед вежисны кадсӧ.

Нинӧмӧн кӧ оз подулав да оз кӧсйы локны судӧ, то сійӧс ваясны суд приставъяс. Свидетель кӧ некымынысь оз лок суд вылӧ, то Российскӧй Федерацияса уголовно-процессуальнӧй кодекслӧн 117 да 118 статьяяс серти суд вермас вӧчны кывкӧртӧд, код серти сылы ковмас мынтыны 2500 шайтӧдз.

Тайӧс босьтӧй тӧдвылӧ да эн пыксьӧй нинӧмысь, мый тіянлысь корӧны, кыдзи свидетельлысь. Судлы воча мунӧмӧн да збыльсӧ висьталӧмӧн, ті вӧчанныд сӧмын бур, пӧртанныд олӧмӧ мог, кодӧс колӧ вӧчны закон серти.

Районса судлӧн пресс-служба.

УДЖАЛІСНЫ БУРА

Российскӧй Федерацияысь пытшкӧсса делӧяслӧн районса юкӧнысь ГИБДД-са начальниклысь могъяс олӧмӧ пӧртысь Владимир Григорьевич ЮХНО висьталӧ кольӧм воын вӧчӧм удж йылысь.

Кольӧм воын 2011 воын серти ми шедӧдім гырысьджык вермӧмъяс. Вӧлі 8 лоӧмторйӧн этшаджык, 7 морт вылӧ чиніс доймысьяслӧн лыд, куліс сӧмын ӧти морт (2011 воын вӧлі 7), доймис сӧмын ӧти челядь.

Куимысь машинаяс люкасисны, дас куим машина путкыльтчис, квайт водитель таляліс туй вывті мунысьясӧс, ӧти - велосипедӧн мунысьӧс, кык лоӧмтор вӧлі мукӧд помкаяс вӧсна. Код юра водительяс вӧсна вӧлі 6 лоӧмтор.

Правилӧяс торкалысьяс вылӧ дасьтӧма 9068 административнӧй гижӧд. 1301 гижӧд ӧдйӧ ветлӧмысь, кык - панйигӧн правилӧяс торкӧмысь, 201 - удостоверениетӧг ветлӧмысь, 266 - руль сайӧ код юрӧн пуксьӧмысь.

Ставсӧ штрапуйтӧма 2 миллион 22 сюрс 400 шайт вылӧ (воддза воын серти 851 сюрс 300 шайтӧн унджык). Перйӧма 1 миллион 570 сюрс 807 шайт, либӧ 78 процент.

ГИБДД-са уджалысьяс кольӧм воын восьтісны 14 мыж, босьтісны 6 лыйсян ӧружие.

Бур уджлы подулӧн лоӧ сійӧ, мый ГИБДД-са уджалысьяс тшӧкыда кутісны аддзысьлыны предприятиеясса водительяскӧд, школаын велӧдчысьяскӧд, унджык лэдзӧны юӧръяс, листовкаяс, ёнджык кутісны гижны газетъясӧ, лэдзӧны стендъяс. Полицияса офицеръяс кывкутӧны торъя школаяс вӧсна. Во чӧжӧн найӧ аддзысьлісны велӧдысьяскӧд да велӧдчысьяскӧд 113-ысь. Нуӧдлӧны ӧтувъя рейдъяс «Парма гор» газетса уджалысьяскӧд.

Районын 14 сюрс 664 машина да мукӧд техника. Регистрируйтӧма йӧзлысь 1012, предприятиеяслысь, организацияяслысь

да учреждениеяслысь 89 машина да мукӧд техника.

Дас квайтысь видзӧдлім предприятиеяс, кӧні уна машина да мукӧд техника, сетім квайт ӧлӧдана гижӧд, штрапуйтім 4 веськӧдлысьӧс.

Примитім 1586 мортлысь экзамен. Сетім 775 мортлы водительлысь удостоверение. 304 мортлысь вежим сійӧс.

Миян район ыджыд, став туйыс 3 сюрс 474 километр. Ми видзӧдам на бӧрся. Туйяс весавтӧмысь, посъяс да туйяс дзоньтавтӧмысь веськӧдлысьясӧс кыскиим кывкутӧмӧ. Сетім 74 ӧлӧдӧм, тшӧктӧм олӧмӧ пӧрттӧмысь ӧтиӧс штрапуйтім. Сідзжӧ штрапуйтім туйяс дӧзьӧриттӧмысь 12 веськӧдлысьӧс.

Медся уна лоӧмтор овлӧ Кулӧмдінын Ленин уличавывса медводдза, Сӧветскӧй уличавывса 33, Шӧр уличавывса 87 да Пожегодскӧй уличавывса 19 керкаяс дорын, Кебанъёльса Нагорная уличавывса медводдза, Югыдъягса Комсомольскӧй уличавывса 64 керкаяс дорын, Сыктывкар-Мылдін туйвывса 161, 175-176, Кулӧмдін-Керчомъя-Гайны туйвывса 1-2, 73-74, Кулӧмдін-Немдін-Мыс туйвывса 15 да 53 километръяс вылын. Сэті колӧ мунны ёна видзчысьӧмӧн, мед эз ло неминуча. Водительяслы да подӧн ветлысьяслы оз ков торкавны туй вывті ветлан правилӧяс, колӧ пыдди пуктыны ӧта-мӧдӧс.

Снимок вылын: **люкалӧм машина.**

КИАС ПУРТӦН

Водзті Кулӧмдінса Сӧветскӧй улича бокын сулаліс дзоляник пу лавка. Таво сы пыдди лэптісны кирпичысь ыджыд да мича лавка, коді воссис выль во водзвылын. Пытшкӧсыс кыпыд, сӧстӧм, югыд да шоныд. «Саша» мусмис Кулӧмдінса олысьяслы да туй йӧзлы. Син улас усис сійӧ и лёк вӧчысьяслы. Кӧть дзик миртуй бокын да вермисны быд здукӧ локны ньӧбасьясьяс, январ 16 лунӧ вузасьысь вылӧ пуртӧн, мед сетас сьӧм, уськӧдчыліс ӧти омӧль морт.

- Вӧлі 8 час гӧгӧр рыт, - висьталіс вузасьысь, - лавкаын некод эз вӧв. Виччысьтӧг пырис тупкӧм чужӧма кузь тушаа айлов, пуртӧн повзьӧдлӧмӧн кутіс корны сьӧм. Медым кыдзкӧ мынтӧдчыны, ковмис сетны сюрс шайт, но тайӧн сьӧлӧмыс эз бурмы. Шуд вылӧ кыліс машина сувтӧмлӧн шы. Айлов уськӧдчис петны да паныдасис лавкаӧ пырысь нывбабакӧд. Тайӧ вӧлі полицияын уджалысь Л.В.Игнатова.

Лоӧмтор йылысь кывкӧртӧд вӧчис следователь С.И.Деринг.

- Полицияса уджалысь Л.В.Игнатова юӧртіс мыж вӧчӧм йылысь дежуритысьяслы да кутшӧм мортыслӧн мыгӧрыс, - висьталіс Светлана Ивановна. - Сы серти уголовнӧй розыскса уджалысьяс ӧдйӧ и аддзисны мортсӧ да петкӧдлісны вузасьысьлы, коді тӧдіс сы вылӧ уськӧдчылысьӧс. Мыж вӧчысьыс Кулӧмдінса, сылы 20 арӧс, пукавлӧма нин гусясьӧмысь дзескыдінын. Ӧні сійӧс вермасны пуксьӧдны квайтсянь дас воӧдз.

Лист боксӧ дасьтіс
Николай ЛЮТОЕВ.